

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2676/2018
21.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Татјана Јовановић, адвокат из ..., против туженог Трговинско акционарског друштва „Ц маркет“ Нови Београд, чији је правни следбеник „Delhaize Serbia“ Друштво са ограниченом одговорношћу Београд – Нови Београд, кога заступа пуномоћник Сретен Радовановић адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4242/16 од 08.11.2017. године, у седници одржаној 21.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4242/16 од 08.11.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1547/15 од 08.03.2016. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга исплати износ од 12.205.089,02 динара са законском затезном каматом на износ од 10.170.907,52 динара, почев од 01.03.2006.године до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 75.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4242/16 од 08.11.2017. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда, а ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, с обзиром да је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је побијана пресуда заснована на чињеничном стању које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, између „Ц маркет“ АД Београд кога је заступао Слободан Радуловић, као генерални директор и тужиоца, као адвоката из ..., закључен је 30.08.2004. године, уговор о пружању адвокатских и консултантских услуга. Наведеним уговором у тачки један је констатовано да је „Ц маркет“ од 2004. године започео поступак преузимања акција од такозваних малих акционара, те поступак докапитализације емитовања нових емисија акција, па овлашћује адвоката да он и чланови његовог тима врше адвокатске и консултантске услуге које се односе на пројекат. Под тачком два уговора дефинисане су обавезе адвоката, поред осталог, да у пружању услуга штити интересе „Ц маркета“ са пажњом доброг привредника, да уложи максималне напоре у остваривању успешне реализације пројекта и да помаже, саветује и подржава Ц маркет у остваривању пројекта, пружа све неопходне информације и знање из своје области, која су потребна за израду претходних и коначних уговора, тужби, жалби и других поднесака који се упућују суду и другим органима који су од значаја за пројекат, даје редовне информације о стању пројекта и саветује „Ц маркет“ у погледу преузимања појединих активности у различитим фазама пројекта, обавештава и доставља му сваку кореспонденцију коју прими у вези пројекта, да неће остварити профит или бенефиције за себе или неко друго правно или физичко лице, осим ако је то договорено овим уговором. У тачки четири је дефинисана цена услуге, тако што се „Ц маркет“ обавезује да уколико дође до успешног окончања пројекта и акције малих акционара буду преузете од стране домаћег понудиоца, те уколико дође до реализације одлуке о повећању капитала, у року од 90 дана од дана окончања тог посла, исплати адвокату 0,32 % од вредности укупне инвестиције, који износ ће се исплатити адвокату и члановима његовог тима на пословни рачун кога одреди адвокат, увећан за висину ПДВ-а на услуге у коју цену ће се урачунати износ примљених аванса у току 2005. године; а уколико до марта 2006. године не дође до успешног окончања пројекта из било којих разлога „Ц маркет“ се обавезује да адвокату поред исплаћених аванса исплати још паушално износ од 10.000 евра у динарској противвредности по курсу важећем на дан плаћања, увећаних за ПДВ. Тачком шест уговора предвиђена је обавеза адвоката да по престанку овог уговора достави сву пословну кореспонденцију и документацију која се налази у његовом поседу, а која се односи на пројекат. Уговор је потписан од стране Слободана Радуловића и адвоката АА и оверен печатима „Ц маркета“ и Адвокатске канцеларије „АА“. Решењем Комисије за хартије од вредности о одобрењу понуде за преузимање акција од 15.10.2004. године, понудиоцу Предузећу за промет и услуге „Primer-C“ ДОО Београд, одобрена је понуда за преузимање акција Трговинско акционарског друштва „Ц маркет“ Београд, с тим што је понудилац дужан да комисији у року од 20 дана од дана затварања понуде, достави обавештење о резултату понуде за преузимање акција, а ако је понуда за преузимање успешно завршена и податке о укупном броју преузетих акција. Из прегледа успешно завршених понуда за преузимање акција Централног регистра – депо и крилинг хартија од вредности, утврђено је да је емитент „Ц маркет“ АД, да је купац „Primer-C“ ДОО, да је датум стицања власништва 07.12.2005. године и

да је преузето 149.767 акција по цени од 25.800,00 динара. Према рачуну који је издао тужилац од 04.04.2005. године за адвокатске услуге на име „Ц маркета“ са 18% ПДВ-а које су износиле 573.480,00 динара и изводу број ... .. банке од 13.04.2005. године, тужилац је примио уплату од „Ц маркета“ у наведеном износу. Према рачуну који је издао тужилац за адвокатске услуге „Ц маркету“ са 18% ПДВ-а у износу од 601.800,00 динара и изводу број ... .. банке од 29.08.2005. године, тужилац је примио уплату у наведеном износу. Према рачуну који је издао тужилац од 31.08.2005. године за адвокатске услуге по уговорима од 30.08.2004. године и 04.01.2006. године на име „Ц маркета“ са 18% ПДВ-а у износу од 1.018.576,00 динара и изводу број ... .. банке од 19.09.2006. године, тужилац је примио уплату у наведеном износу по основу промета робе и услуга, међуфазна потрошња. Према одредби члана 39. тачка 5. Статута туженог, који је важио у време закључења предметног уговора, Скупштина акционара одлучује о повећању и смањењу основног капитала, а по члану 69. тачка 11. и 15. Управни одбор друштва, између осталог, одлучује о трајној пословној сарадњи и повезивању са другим предузећима и даје сагласност за промет акција друштва и стицању пакета акција више од 10, 20, 33 и 50 % . Друштво заступа и представља генерални директор без ограничења (члан 111.), с тим да генерални директор може дати и другом лицу писмено пуномоћје за заступање друштва, а пуномоћник може пренети пуномоћје на треће лице уз сагласност генералног директора или ако је на то принуђен.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је предметни уговор о пружању адвокатских и консултантских услуга, закључен у циљу реализације пројекта туженог и да је за његово закључење била потребна претходна сагласност скупштине, односно управног одбора друштва или претходно овлашћење којим би се овластило одређено лице да у име туженог закључи предметни уговор, при чему такве сагласности није било, нити су ови органи накнадно дали сагласност, па је законски заступник туженог прекорачио границе свог овлашћења, с обзиром да спорни уговор не представља уговор о заступању који је генерални директор могао самостално да предузме, па тужени зато није у обавези према тужиоцу у смислу одредбе члана 87. Закона о облигационим односима (ЗОО). Одредбе Статута, као општег акта туженог морале су бити познате тужиоцу који је као адвокат пружао правну помоћ, адвокатске и консултантске услуге из статусног права туженог. Истовремено, према одредби члана 4. спорног уговора (да акције малих акционара треба да буду преузете од стране домаћег понудиоца, а не било ког) и решења Комисије за хартије од вредности од 15.10.2004. године (којим доказује да је испунио своје уговорне обавезе), тужилац је заправо поступао за рачун и у корист Привредног друштва „Primer – С“ ДОО, а не туженог. Томе у прилог иде и тврдња туженог да у својој архиви и књиговодству нема података о овом уговору, нити документације о реализацији уговора. Такво уговарање је противно добрим обичајима и интересима туженог, па је као такво имало недопуштен предмет обавезе у смислу члана 49. ЗОО.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право, закључујући да је предметни уговор ништав правни посао, због чега тужени нема обавезу да тужиоцу исплати спорно новчано потраживање.

По становишту Врховног касационог суда овај уговор није стандардни уговор о заступању који је директор могао закључити, већ мешовити уговор са елементима

уговора о делу, чија је реализација условљена и везана за преузимање акција, односно реализацију капитала. За важност таквог уговора била је неопходна одлука Скупштине акционара или Управног одбора, која је изостала. Одредбама предметног уговора (тачка 1.) дефинисан је предмет и циљ уговора, тако што је констатовано да је „Ц маркет“ од 2004. године започео поступак преузимања акција од такозваних малих акционара, те поступак докапитализације емитовањем нових емисија акција, па овлашћује адвоката да он и чланови његовог тима врше адвокатске и консултантске услуге које се односе на тај пројекат. Међутим, наведена одредба у вези са тачком 4. уговора (цена услуге), дефинише успешно окончање пројекта као преузимање акција малих акционара од стране домаћег понудиоца и реализацију одлуке о повећању капитала, у ком случају се тужени обавезује да исплати тужиоцу 0,32 % од вредности укупне инвестиције, увећан за висину ПДВ-а на услуге у коју цену ће се урачунати износ примљених аванса у току 2005. године, а што представља предметно новчано потраживање.

Неосновани су ревизијски наводи којима се оспорава закључак нижестепених судова да је такво уговарање цене консултантских услуга и услуга заступања од стране адвоката противно добрим обичајима и интересима туженог јер се у циљу реализације пројекта (преузимање акција малих акционара) фаворизује домаћи понудилац, због чега предметни уговор у смислу чланова 47. и 49. ЗОО, као ништав правни посао, не ствара обавезу за туженог да изврши исплату предметног потраживања. Предметни уговор је закључен пре избора понудиоца, дефинишући унапред успешно окончање пројекта, као преузимање акција малих акционара од стране домаћег понудиоца и реализацију одлуке о повећању капитала, па су без утицаја ревизијски наводи да је међу понудиоцима било више правних субјеката и да је изабран субјект који је дао најповољнију понуду, а то је био домаћи понудилац. Чињеница што је уговор потписан од стране генералног директора туженог и ревидентово указивање да је он био овлашћен да закључи уговор у име туженог је ирелевантно јер је за ништавост уговора довољан само један разлог (недопуштен предмет обавезе). По члану 47. ЗОО, кад је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, уговор је ништав. Предмет обавезе је недопуштен ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима (члан 49. ЗОО).

Имајући у виду изложено, неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић